

国家质量监督检验检疫总局

General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the People's Republic of China

จีนเข้ม แสดงฉลากอาหารผิด หมดสิทธิส่งเข้าจีน

เรียบเรียงโดย น. ส. นฤมล คงทน

โทร. 0-2886-8088 ต่อ 3106

หรือ narumon@nfi.or.th

“อาหารนับเป็นสิ่งจำเป็น และความปลอดภัยควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรก... ความปลอดภัยด้านอาหารเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม” เป็นคำกล่าวของท่านหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของจีนที่กล่าวในการประชุมคณะรัฐมนตรีตั้งแต่กลางเดือนเมษายน 2553 ที่ผ่านมา คำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่าจีนได้ส่งสัญญาณให้ทราบว่าต่อจากนี้ไป จีนจะให้น้ำหนักให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของอาหารที่วางขายในตลาดจีนรวมถึงอาหารที่นำเข้ามาจากต่างประเทศอย่างเข้มข้น ซึ่งการปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับฉลากอาหารในปี 2555 นับเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคชาวจีน โดยในเดือนเมษายน 2555 กระทรวงสาธารณสุขจีนเริ่มบังคับใช้ “กฎทั่วไปว่าด้วยมาตรฐานการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ GB 7718-2011” ซึ่งเป็นการปรับปรุงกฎทั่วไป ฉบับเดิมที่ประกาศใช้มาตั้งแต่ปี 2547 (GB 7718-2004)

ล่าสุตรองอธิบดีสำนักงาน China Entry & Exit Inspection and Quarantine Association หรือ CIQ เซี่ยงไฮ้เปิดเผยข้อมูลเมื่อช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2556 ที่ผ่านมาว่า ขณะนี้สำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ : General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the People's Republic of China) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของ CIQ ทุกแห่งที่ตั้งในจีน อยู่ระหว่างการพิจารณาระเบียบใหม่ คือ ในอนาคตหากจีนตรวจพบว่าสินค้าอาหารสำเร็จรูปที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศมีการระบุข้อมูลบนฉลากไม่ถูกต้อง ทางกรจีนจะไม่อนุญาตให้ปรับแก้อีกต่อไป และจะให้ผู้ส่งออกสินค้าอาหารเลือกวิธีดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ

- 1) ให้ทางการจีนส่งสินค้ากลับคืนไปประเทศต้นทาง หรือ
- 2) ให้ทางการจีนทำลายสินค้าทิ้ง

โดยระเบียบใหม่นี้จะบังคับใช้กับทุกด่านนำเข้าของจีนอนาคตอันใกล้ ซึ่งที่ผ่านมาสินค้าอาหารสำเร็จรูปที่ส่งเข้าสู่ตลาดจีนหากมีการระบุข้อมูลบนฉลากไม่ตรงตามระเบียบที่กำหนดไว้เมื่อ CIQ ตรวจพบจะอนุญาตให้ผู้ส่งออกดำเนินการปรับแก้ให้ถูกต้องก่อนแล้วสามารถส่งเข้าสู่ประเทศจีนได้

เช่น กรณีสินค้าของไทย โดยสำนักงาน CIQ เชียงไฮ้ ระบุว่าสินค้าอาหารแปรรูปที่สำคัญของไทย ได้แก่ ลูกอม ขนม เครื่องดื่ม ผักและผลไม้แปรรูป ที่ส่งเข้าจีนผ่านด่านเชียงไฮ้ในช่วงเดือน ม.ค. - ต.ค. 2556 รวม 1,047 ล็อต ในจำนวนนี้สำนักงาน CIQ เชียงไฮ้ตรวจพบสินค้ามีฉลากไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดเพียง 3 ล็อตเท่านั้น ซึ่ง CIQ เชียงไฮ้ได้ให้ผู้ส่งออกไทยดำเนินการแก้ไขฉลากสินค้าก่อนจึงอนุญาตให้ส่งสินค้าอาหารเข้าสู่ตลาดจีน เป็นต้น

กฎทั่วไปว่าด้วยมาตรฐานการแสดงฉลากสินค้าอาหาร

ปกติก่อนส่งสินค้าอาหารเข้าสู่ตลาดจีน นอกจากผู้ส่งออกจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเรื่องการขอใบอนุญาตนำเข้า, ใบรับรองมาตรฐานสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของสินค้าแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการคือ “ฉลากสินค้า” ซึ่งต้องระบุทั้งชื่อผลิตภัณฑ์อาหาร, รายการส่วนประกอบ, รหัสมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Standard Code), วันที่ผลิต, ระยะเวลา/วิธีการเก็บรักษา, ชื่อที่อยู่ผู้ผลิตและจำหน่าย และเลขที่หนังสือรับรองสุขอนามัย เป็นต้น โดยสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ : General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the People's Republic of China) และ (CIQ : China Entry & Exit Inspection and Quarantine Association) จะเป็นหน่วยงานที่ควบคุมและดูแลความถูกต้องของฉลากดังกล่าว ก่อนจะปล่อยให้สินค้าอาหารเข้ามาวางจำหน่ายในตลาดจีน

สำหรับกฎทั่วไปว่าด้วยมาตรฐานการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์อาหารที่ GB 7718 - 2011 นี้จะบังคับใช้กับการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์อาหารทุกชนิดที่บรรจุหีบห่อ (บรรจุขวด ถัง กล่อง ฯลฯ) เพื่อการจำหน่ายให้ผู้บริโภคสุดท้ายหรือ “end-user” รวมถึง “สินค้าแบรนด์ต่างประเทศ” ที่ผลิตในจีน ซึ่งข้อกำหนดสำคัญภายใต้กฎทั่วไปว่าด้วยมาตรฐานการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์อาหารบรรจุหีบห่อที่จีนปรับปรุงใหม่ในปี 2555 ที่ต่างไปจากฉบับเดิม และเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไทยต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้อง มีดังนี้

- การเริ่มนับวันที่ผลิตสินค้า โดยได้กำหนดคำจำกัดความของ “วันที่ผลิต” ใหม่ว่าหมายถึง “วันที่ทำการบรรจุอาหารลงในบรรจุภัณฑ์หน่วยนั้น” เพื่อจำหน่ายไปสู่ผู้บริโภคสุดท้าย
- กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้ผลิตต้องแสดง โดยกำหนดข้อมูลบังคับที่จำเป็นต้องแสดง คือ ชื่อ ที่อยู่ วิธีการติดต่อบริษัทที่เป็นตัวแทนจำหน่ายในประเทศจีน และประเทศแหล่งกำเนิด (Country of Origin) ซึ่งในส่วนของวิธีการติดต่อผู้ผลิตจะระบุหรือไม่ก็ได้ (เช่น กรณีที่เป็นสินค้านำเข้าจากประเทศไทยโดยตรง จะระบุถึงวิธีการติดต่อผู้ผลิตในไทยหรือไม่ก็ได้)

- กำหนดให้ฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร ต้องระบุข้อมูลอย่างชัดเจนหากมีส่วนประกอบของสิ่งนี้อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดอาการแพ้แก่ผู้บริโภคบางกลุ่ม เช่น พืชตระกูลข้าวสาลี สัตว์มีเปลือกหรือกระดอง ปลา ไข่ ถั่วลิสง ถั่ว นม และถั่วเปลือกแข็ง และนอกจากต้องระบุว่ามีส่วนประกอบเหล่านี้ในผลิตภัณฑ์อาหารแล้ว ต้องมีข้อความเตือนว่าส่วนประกอบเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดอาการแพ้แก่ผู้บริโภคบางราย

ขนาดตัวอักษรอังกฤษและจีนต้องเท่ากัน

- กำหนดให้ยี่ห้อสินค้าที่ระบุบนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร จะต้องใช้ “ภาษาจีน” แต่หากจะมีภาษาต่างประเทศ ด้วย ก็สามารถทำได้แต่ตัวหนังสือภาษาต่างประเทศ ต้องอ่านแล้วมีเสียงที่คล้ายกับเสียงของตัวหนังสือ ภาษาจีน เช่น “เซอเล่อ” คือ เสียงในภาษาจีนของ Coke หรือ “อ้าวลี้อ้าว” คือ เสียงในภาษาจีนของ คูกี้โอรีโอ และขนาดตัวอักษรภาษาต่างประเทศ ห้ามใหญ่กว่าตัวอักษรภาษาจีน

- กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อาหาร ที่มีส่วนผสมของวัตถุดิบที่มาจาก การดัดแปรพันธุกรรม (Genetically Modified Organism: GMOs) จะต้องแสดงสัญลักษณ์และระบุว่ามี ส่วนประกอบของสิ่งนี้มาจากการดัดแปรพันธุกรรม ไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนด้วย
- มาตรฐานในส่วนของความสูงของตัวอักษร เครื่องหมาย และตัวเลขรายละเอียดบนบรรจุ ภัณฑ์ กำหนดว่า หากพื้นที่บรรจุภัณฑ์มีขนาดตั้งแต่ 35 ตารางเซนติเมตรขึ้นไป ขนาดของ สิ่งเหล่านี้ต้องมีความสูงไม่น้อยกว่า 1.8 มิลลิเมตร
- มาตรฐานในการคำนวณพื้นที่บรรจุภัณฑ์ เช่น การคำนวณพื้นที่ “สูง” ต้องไม่นับรวมพื้นที่ ขอบสำหรับซีล และการคำนวณพื้นที่ “ขาด/กระป่อง” ต้องไม่นับรวมด้านบนและด้านล่าง ไหล่ขาดและคอขวด เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎฉบับนี้มีได้บังคับใช้กับผลิตภัณฑ์อาหารที่นำเข้าโดยตรงจากต่างประเทศที่ต้องการ คงไว้ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์แบบเดียวกับที่วางจำหน่ายในต่างประเทศ ซึ่งกรณีนี้สามารถทำได้ แต่ ผู้ประกอบการจะต้องติดสติ๊กเกอร์ “ภาษาจีน” ที่บนฉลากผลิตภัณฑ์ แต่การใช้ฉลากในลักษณะนี้มีขั้นตอน การยื่นขออนุญาตค่อนข้างยุ่งยาก ต้องเตรียมเอกสารจำนวนมาก รวมทั้งการตรวจสอบสินค้าก่อนอนุญาตให้ นำเข้าจีนจะใช้เวลาค่อนข้างนาน และเป็นการตรวจสอบแบบลือตต่อลือตกกล่าวคือ ทุกครั้งที่มีการนำเข้าสินค้า จะต้องผ่านขั้นตอนการขออนุญาตและตรวจสอบสินค้าใหม่

สิ่งที่ผู้ประกอบการไทยควรตระหนักและเตรียมพร้อม

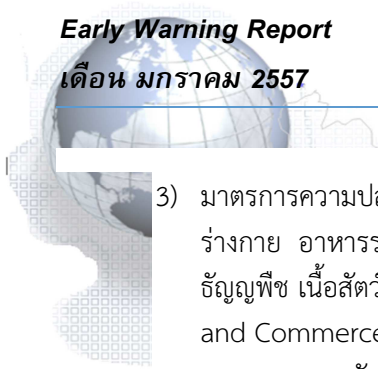
แม้ว่าที่ผ่านมาปัญหาฉลากสินค้าอาหารไทยที่ส่งเข้าจีนอาจจะยังมีไม่มากนัก แต่ผู้ประกอบการอาหารของไทยไม่ควรชะล่าใจ เพราะในอนาคตอันใกล้จีนต้องดำเนินการดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นอย่างแน่นอน เพราะในช่วง 5 ปีมานี้ รัฐบาลจีนเริ่มนำเอาประเด็นมาตรฐานและความปลอดภัยอาหารที่สูงขึ้นมาเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Barriers) กับสินค้านำเข้า เช่น CIQ ในแต่ละพื้นที่จะใช้ดุลยพินิจอย่างมาก ในการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของสินค้าอาหารนำเข้าให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งเรื่องความถูกต้องของฉลาก คุณภาพของบรรจุภัณฑ์และสินค้าอาหาร แม้ว่าจะป็นสินค้าที่ผู้ประกอบการเหล่านั้นนำเข้าสู่ตลาดจีนมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลาหลายปีแล้วก็ตาม

ดังนั้น ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกสินค้าอาหารของไทยที่ต้องการส่งสินค้าอาหารแปรรูปเข้าไปจำหน่ายในตลาดจีน จำเป็นต้องระมัดระวังและให้ความสำคัญกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ของจีน รวมทั้งต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎทั่วไปว่าด้วยมาตรฐานการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์อาหารที่ GB 7718 - 2011 อย่างเคร่งครัด เพราะไม่เช่นนั้นแล้วจะถือว่าทำ “ผิดกฎหมาย” และอย่าลืมว่าหากทางจีนเริ่มบังคับใช้ระเบียบใหม่แล้วนั้น สินค้าอาหารที่มีฉลากไม่ถูกต้องจะถูกดำเนินการส่งกลับคืนประเทศต้นทางหรือทำลายทิ้งทันที ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ประกอบการเสียเวลา และโอกาสทางธุรกิจแล้ว ผู้ส่งออกจะต้องเป็นผู้แบกรับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นเองด้วย

นอกจากเรื่องฉลากแล้ว กฎระเบียบและมาตรการการนำเข้าอื่นๆ ของจีนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกสินค้าอาหารเข้าตลาดจีนจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลกฎระเบียบจากหน่วยงานจีนหรือหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดเตรียมสินค้าให้ถูกต้องตามข้อกำหนดและหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อสินค้าอาหารถึงด่านนำเข้าของจีนได้ โดยข้อกำหนดและมาตรการการนำเข้าสินค้าอาหาร ตลอดจนหน่วยงานจีนที่เกี่ยวข้องที่ผู้ประกอบการอาหารไทยควรทราบ มีดังนี้

- 1) มาตรการสุขอนามัยพืช สำหรับสินค้าผักและผลไม้ อยู่ภายใต้การควบคุมโดยสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ) สืบค้นได้ที่ www.aqsiq.gov.cn
- 2) มาตรการสุขอนามัยสัตว์น้ำ สำหรับผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และอาหารทะเลสด/แช่แข็ง อยู่ภายใต้การควบคุมโดยสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ) และกรมประมงจีนสืบค้นได้ที่ www.agri.gov.cn

- 3) มาตรการความปลอดภัยด้านอาหาร สำหรับสินค้าประเภทเครื่องดื่ม นม อาหารเด็ก อาหารบำรุงร่างกาย อาหารรวมควิน เครื่องปรุงแต่งอาหาร น้ำมันสำหรับปรุงอาหาร อาหารกระป๋อง ถั่ว สุรา ัญญาพืช เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ เห็ด อยู่ภายใต้การควบคุมโดย State Administration for Industry and Commerce (SAIC) สืบค้นได้ที่ www.saic.gov.cn และสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ)
- 4) มาตรการความปลอดภัยด้านอาหารสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารและเกษตรอินทรีย์ อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงาน China Organic Food Development Center (OFDC) สืบค้นได้ที่ www.ofdc.org.cn
- 5) มาตรการด้านบรรจุภัณฑ์และหีบห่อของผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป สำหรับสินค้าอาหารอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ) และกระทรวงพาณิชย์จีน สืบค้นได้ที่ www.mofcom.gov.cn
- 6) ข้อกำหนดการจัดการติดฉลากอาหารนำเข้า-ส่งออก สำหรับสินค้าอาหารและ Pre-packaged food อยู่ภายใต้การควบคุมโดยสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ)
- 7) มาตรฐานการจัดการวัสดุบรรจุภัณฑ์ไม้ อยู่ภายใต้การควบคุมโดยสำนักงานควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและกักกันโรคแห่งประเทศจีน (AQSIQ)
- 8) มาตรฐานการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่มีการตัดต่อพันธุกรรม GMOs อยู่ภายใต้การควบคุมโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จีน สืบค้นได้ที่ www.moa.gov.cn
- 9) การกำหนดปริมาณสารตกค้างสูงสุด อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุขจีน (MOH) สืบค้นได้ที่ www.moh.gov.cn และ Standardization Administration of China (SAC) สืบค้นได้ที่ www.sac.gov.cn

เดือน มกราคม 2557

เอกสารอ้างอิง :

1. <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/>. เตรียมตัวไว้ระเปียบใหม่ “ฉลากสินค้าอาหาร” ส่งเข้าจีนเข้มขึ้นกว่าเดิม. นายโอภาส เหลืองดาวเรือง ธ.ค. 2556
2. http://www.thaibizchina.com/th/articles/detail.php?BLOCK_ID=70&SECTION_ID=512&ELEMENT_ID=12417. ว่าด้วยฉลากผลิตภัณฑ์อาหารในจีน ความรู้เบื้องต้นที่ผู้ประกอบการไทยต้องรู้ (ตอนที่ 1). นายกฤษณะ สุกันตพงศ์และ KS@NNG มี. ค. 2556
3. http://www.thaibizchina.com/th/articles/detail.php?BLOCK_ID=70&SECTION_ID=512&ELEMENT_ID=12771. How to export to China? มารู้จักขั้นตอนส่งออกสินค้าไปจีนกันเถอะ (ตอนที่ 1 : ศึกษากฎระเบียบจีน). นางสาวเทพรัตน์ ตันติกัลยาภรณ์ และนายโอภาส เหลืองดาวเรือง มี.ย. 2556
4. <http://fic.nfi.or.th>. ศูนย์อัจฉริยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร